

Ավետիք Իսահակյան

Օրըս տըրտում, սև է անցնում

Օրըս տըրտում, սև է անցնում,
հույսս է վաղվան օրվան վըրա.
Վաղվան օրն էլ սև-ամպի պես
եկավ, նստավ սըրտիս վըրա.
Հիմա դարձել, ափսո՜ս կասեն.
անցած օրին երնեկ կուտամ.
Ափսո՜ս կասեն դալար կյանքիս,
որ շուտ ընկավ չարքաշ ճամփա:

Ու օրերիս քարավանը
տըխտը-տրտում առաջ կերթա.
Հազար ցավով, մարդկանց ցավով
ծանրը բեռնած ճամփա կ'երթա.
Ա՛խ, օրերիս քարավանը
աչքը՝ կարոտ, սիրտը՝ կարոտ.
Ու աշխարհիս ցավով բեռնած
էս աշխարհով կ'անցնի, կ'երթա.

Ու մի օր էլ չոր չոլի մեջ
քարավանս կի՛ջնի դադրած,
Վար կըղնե մեջքի բեռը
-Կյա՛նքս, կյա՛նքս մոխիր դառած.
Ա՛խ, օրերիս քարավանը

աչքը՝ փափագ, սիրտը՝ պապակ,
Փուշ աշխարհիս ցավով բեռնած
Էս աշխարհով կ'անցնի կ'երթա.

Քարավանքս երբ որ իջնի,
ես ինձ ու ինձ հաշիվ կանեն,
Թե ո՞ր հասա, թե ի՞նչ տեսա,
ինչո՞ւ եկա Էս մեծ ճամփեն.
Շա՛տ դադրեցա, շա՛տ չարչարվա,
հաշիվ անեն, շահըս ինչ էր.
Ախրր ինչո՞ւ ոտ դրրեցի
Էս սուր ու փուշ, դժվար ճամփեն:

Ծովըն ընկած մարդու նրման
նամարդ օձից կախ ենք ընկել. –
Նամարդ օձը Էս աշխարհն է,
- ու աշխարհին աչք ենք գրցել.
Ա՛խ, աշխարհից մի հույս չըկա.
Ճիճուների ենք կերակուր.
Մի բուռ հողն է բաժինը մեր՝
թե տեր դառնանք աշխարհին էլ:

Ա՛խ, մերիկնե՛ր, հող պիտ դառնաք,
Ինչքա՞ն սրբտեր հող են դարձեր,
Ազիզ սրբտեր, խորունկ սրբտեր
Միրով վառվեր, հող են դարձեր.
Ձեր բալեքը, ընկերներըս,
Մեր սրբտերեն ելան, թրոան.
Ա՛խ, ամենքն էլ Էս աշխարհի
Անգութ կամքով հող են դարձեր...

Էս աշխարհը արունքտեր է,
ո՛չ գութ ունի, ո՛չ խիղճ ունի,
Է՛հ, աշխարհն էլ ցավող չ'ունի,

մահացու է ու վերջ ունի.
Ու մեզի պես հողեղեն է,
ու մեզի պես մահկանացու.
Մեր գերեզմանն ինքն է հիմի,
ու գերեզման ինքն էլ ունի:

Հագար ափսո՜ս ծաղկունանցը,
նագուկ լուսնին, - պիտի թոռմին.
Մով ծովերը, մով սարերը
սև ծրխի պես պիտի անցնի՜ն.
Վառ արևը պիտի մարի,
գառ աստղերուն հագա՛ր ափսոս.
Հրրեղեն ձին, բլբո՛ւլ, մարա՛լ,
հե՛յվախ, մեռնի՜ն, անցնի՜ն:

Թե աշխարհը, ամեն մարդ
ծընավ – եկավ, մեռնի – կ'երթա.
Թե անցորդ ենք, չարքաշ ճամփորդ,
երերմընի, փրշի վրա,
Ո՞ւմ հարցընենք՝ մեզի ասե,
- էս երա՞ց է, թե արթուն բան,
Որ մենք եկանք, հիմի կ'երթանք.
- խաբա՛ր չըկա, խաբա՛ր չըկա:

Է՛յ անցավոր, ցավի աշխարհ,
ցավըդ բարձած մեկ-մեկ կ'երթանք.
Ինչո՞ւ եկանք, ինչո՞ւ կ'երթանք.
մեզ հարցըրեք, մենք խաբար տանք.
Ցավերու տակ մեռա՜նք, մեռա՜նք.
երնե՛կ էնոր, որ չի գգա.
Հագար ափսո՜ս, որ ծընվել ենք,
չըծնվածին երնե՛կ կուտանք:

Ա՛խ, խոր կրզգամ, որ աշխարհում
մարդն է մենակ, որ դարդ ունի
Մարդու վերքը, մարդու ցավը
ո՛չ տակ ունի, ո՛չ չափ ունի.
Է՛յ անցավոր, անսիրտ աշխարհ,
քեզի հազար երնե՛կ կուտանք,
Որ չես գգա քու մեծ վերքը,
որ տակ չունի, որ չափ չունի:

Մեր խեղճ երգն է մենակ ճարը
անմըխիթար սրբտի համար.
Մեր խեղճ երգն է քու մեծ վերքի
խոր մրբնուոր, ունայն աշխա՛րհ.
Երագի պես եկա՛նք-կ'երթանք,
երագի պես դուն էլ կ'երթաս,
Մարդուս կյանքն էլ ցավիդ երգն է,
մարդըս երգ է, երա՛գ-աշխարհ...

1900

Քյուսնախտ